

Escola Universitària d'Estudis
Empresarials de Sabadell

Narcís Giralt, 40
08202 Sabadell (Barcelona), Spain
Tel.: (3) 725 21 99 / 725 27 87
Fax: (3) 725 36 88

90/91
91/92

**PROGRAMA DE DRET DEL TREBALL
I DE LA SEURETAT SOCIAL**

Per
Ramon Vallbé Ansesa
Professor de l'assignatura

- IV. El treballador
  - A. El treballador
  - B. El treballador
  - C. El treballador
- V. Intercanvi comercial
  - A. Intercanvi comercial
  - B. Intercanvi comercial
- VI. La crisi econòmica
  - A. La crisi econòmica
  - B. La crisi econòmica

SUMARI

DRET DEL TREBALL I DE LA SEGURETAT SOCIAL

- I. Antecedents, Conceptes generals i fonts de l'ordenament jurídic laboral
  - A. Introducció
  - B. Procès de formació històrico-jurídica del Dret del Treball
  - C. Concepte i objecte del Dret del Treball
  - D. Fonts del Dret del Treball
  - E. Aplicació i interpretació de les normes laborals

- II. El contracte de treball
  - A. Nocions generals
  - B. Subjectes del contracte de treball
  - C. Elements essencials del contracte de treball
  - D. Formació i modalitats del contracte de treball
  - E. El seu contingut
  - F. Vicissituds del contracte de Treball
  - G. Contractes de treball especials

- III. El dret sindical
  - A. Les organitzacions professionals
  - B. Participació i acció dels treballadors en l'empresa
  - C. Els conflictes col·lectius

- IV. El Dret de la Seguretat Social
  - A. Concepte i estructura
  - B. Règim general de la Seguretat Social
  - C. Règims especials

- V. Intervenció administrativa i jurisdicció de l'Estat en les relacions de treball i de la Seguretat Social
  - A. Intervenció administrativa de l'Estat
  - B. Intervenció jurisdiccional de l'Estat

- VI. La crisi econòmica i la seva influència en les relacions de treball i de Seguretat Social

I.- ANTECEDENTS, CONCEPTES GENERALS I FONTS DE L'ORDENAMENT JURIDIC LABORAL

A.- INTRODUCCIO

Lliçó I

1.Introducció.- 2.Terminologia.- 3.Concepte de treball.-
4.Delimitació del treball com a objecte del Dret del Treball.-
5.Relacions del Dret del Treball amb altres disciplines no
jurídiques (Economia, Sociologia, Política, Psicologia, Medicina,
etc...).- 6.Interès del Dret del Treball i de la Seguretat Social
per a un Diplomant en Ciències Empresarials.

B.- PROCES DE FORMACIO HISTORICO-JURIDICA DEL DRET DEL TREBALL

Lliçó 2: El treball en les societats pre-capitalistes

1.Regulació jurídica de l'apropiació del treball aliè i relacions
laborals a: 1.1.L'antiguitat i el règim d'esclavitud.- 1.2.El món
romà.- 1.3.La societat feudal: a) el servei; b) alienitat i
llibertat del treball a la ciutat: el règim gremial.- 1.4.Crisi
del sistema gremial.

Lliçó 3: El treball a la societat capitalista (I)

1.La transició al mode de producció capitalista. Factors.- 2.Les
revolucions burgeses: ideologia liberal.- 3.El sistema liberal:
liberalisme econòmic, polític i jurídic.- 4.El règim jurídic de
les relacions de treball durant el període liberal.- 5.La
Revolució Industrial i la seva influència en les relacions de
treball.

Lliçó 4: El treball a la societat capitalista(2)

1.Del liberalisme a l'intervencionisme de l'Estat.- 2.El moviment
obrer i factors ideològics.- 3.Aparició i desenvolupament del
Dret del Treball a Espanya: a) restauració monàrquica; b) el
període de la dictadura de Primo de Rivera; c) la Segona
República; d) el període franquista; e) la transició política;
f) de la Constitució de 1.978 a l'actualitat.

C.- CONCEPTE I OBJECTE DEL DRET DEL TREBALL

Lliçó 5

1.El Dret del Treball com a instrument de control social i com a fórmula de consens social.- 2.El treball com a objecte del Dret del Treball: la seva delimitació.- 3.Caràcters i principis informadors del Dret del Treball.- 4.Dret del Treball i la Seguretat Social.

D.- FONTS DEL DRET DEL TREBALL

Lliçó 6: Fonts estatals

1.Concepte de font del Dret.- 2.Fonts jurídico-positives a l'ordenament laboral espanyol. Poders socials normatius i normes laborals.- 3.El Dret del Treball i la Constitució. A)Evolució històrica a Espanya de la constitucionalització dels drets laborals.- B)La Constitució de 1978: significat. Contingut laboral. Valor normatiu.- 4.La llei:tipologia.- 5.Les Ordenances laborals: la seva pervivència com a font transitòria.- 6.Potestat normativa i reglamentària de les Comunitats Autònomes en matèria de Dret del Treball i de la Seguretat Social.

Lliçó 7: Fonts professionals. El Conveni Col.lectiu (1)

1.La negociació col.lectiva. Concepte i evolució històrica a Espanya.- 2.La Constitució de 1.978 i el dret de negociació col.lectiva.- 3.El Conveni Col.lectiu: a)concepte; b)unitats de negociació i àmbits d'aplicació; c)parts negociadores: capacitat i legitimació; d)contingut del Conveni Col.lectiu: contingut obligacional i contingut normatiu.

Lliçó 8: Fonts professionals. El Conveni Col.lectiu (2)

1.Procés d'elaboració: A)iniciativa i obligació de negociar; b) la bona fe en la negociació; c)conclusió.- 2.Validesa i publicitat. Control de legalitat.- 3.Aplicació i interpretació del Conveni.- 4.Concurrencia de convenis.- 5.Adhesió i extensió.- 6.Els Acords marc interprofessionals. Pactes socials.

Lliçó 9: Altres fonts

1. Els Reglaments de règim interior.- 2.El costum laboral.- 3.Els principis generals del Dret.- 4.El dret comú com a font

supletòria.- 5. Concepte i valor de la jurisprudència com a font indirecta.

Lliçó 10: La norma laboral internacional

1. La internacionalització del Dret del Treball.- 2. La Constitució de 1.978 i les normes internacionals.- 3. L'Organització Internacional del Treball: a) funcions; b) composició i funcionament; c) activitat normativa: eficàcia.- 4. Dret social comunitari.- 5. Tractats bilaterals.

E.- APLICACIO I INTERPRETACIO DE LES NORMES LABORALS

Lliçó 11:

1. Determinació de la norma laboral aplicable.- 2. Aplicació de les normes: A) Concurrència de normes: a) principi de jerarquia normativa; b) el principi de norma mínima; c) El principi de norma més favorable. B) Successió temporal de normes: Principi de condició més beneficiosa. C) El principi d'irrenunciabilitat dels drets. D) El principi d'estabilitat en l'ocupació. Evolució i limitacions actuals.- 3. La interpretació de les normes. El principi pro-operari.

II. EL CONTRACTE DE TREBALL

A.- NOCIONS GENERALS

Lliçó 12

1. Concepte i característiques.- 2. Concepte jurídico-positiu: a) notes configuradores; b) característiques; c) classificacions.- 3. Contractes afins. Diferències.- Relacions laborals de caràcter especial (breu esment i remissió a la lliçó 33).

B.- SUBJECTES DEL CONTRACTE DE TREBALL

Lliçó 13: El treballador

1. El treballador: a) terminologia; b) notes definitòries i concepte jurídic-positiu; c) treballadors exclosos; d) classificació; e) figures afins. Distinció.- 2. Categoria professional del treballador: a) concepte; b) determinació de la categoria; c) modificació de la categoria. Treballs de categoria superior i inferior.

8

Lliçó 14: L'empresari

1. Concepte d'empresari: a) terminologia; b) concepte de l'ordenament jurídic-positiu laboral. L'empresari com a empleador; c) classificació.- 2. L'empresa com a realitat socio-econòmica i com a concepte jurídic laboral.

C. ELEMENTS ESSENCIALS DEL CONTRACTE DE TREBALL

Lliçó 15

1. Consentiment de les parts: a) capacitat per a contractar: I Com a treballador. Graus. II. Com a empresari. Persona física i jurídica; b) Vicis del consentiment; c) Capacitat per a treballar: I. Prohibicions i limitacions. II. Contractació de treballadors estrangers.- 2. Objecte i causa en el contracte de treball.- 3. Forma i documentació del contracte: I. Principi i llibertat de forma. Excepcions i matisacions. II. La prova del contracte de treball. III. Validesa i eficàcia del contracte de treball. IV. Nul·litat i anul·labilitat.

D. FORMACIO I MODALITATS DEL CONTRACTE DE TREBALL

Lliçó 16: Naixement del contracte de treball

1. Dret al treball.- 2. Instruments de col·locació dels treballadors: a) serveis públics d'ocupació. L'INEM; b) oferta pública de col·locació; c) mesures de foment de l'ocupació o de distribució de l'ocupació (remissió a la Lliçó 50).- 3. Naixement del contracte. Presumpció d'existència.- 4. Període de prova: Concepte. Elements i règim jurídic.

Lliçó 17: Modalitats del contracte de treball (1)

1. El contracte de treball indefinit.- 2. Els contractes de treball temporals: A) De caràcter estructural: I. Contracte per a obra i servei determinat. II. Contracte eventual. III. Contracte d'interinitat. B) De caràcter conjuntural: I. Contractes temporals.- II. Contractes de col.laboració social. III. Contractes per a determinats col.lectius. IV. D'altres.

Lliçó 18: Modalitats del contracte de treball (2)

1. Contracte de treball per a la formació: a) evolució històrica; b) concepte; c) elements: subjectius, objectius i de contingut; d) règim jurídic.- 2. Contractes de treball en pràctiques: a) concepte; b) elements: subjectius, objectius i de contingut; c) règim jurídic. 3. El contracte de treball a temps parcial.

E. CONTINGUT DEL CONTRACTE DE TREBALL

Lliçó 19: Drets i deures laborals bàsics

1. Drets i deures laborals bàsics.- 2. Deures del treballador: a) obediència; b) rendiment diligència; c) fidelitat i bona fe; d) incompliment i efectes.- 3. Deures de l'empresari: a) retribució al treballador; b) ocupació efectiva del treballador; c) promoció del treballador; d) seguretat i higiene; e) fidelitat i bona fe; f) incompliment dels deures i efectes.

Lliçó 20: La jornada de treball (1)

1. La jornada de treball: a) concepte. Fonaments de la limitació de la jornada; b) règim general. Excepcions i reduccions; c) hores extraordinàries; d) treball nocturn.-
2. Horari laboral: a) concepte; b) classes; c) modificacions.

Lliçó 21: La jornada de treball (2)

1. Interrupció de la jornada laboral: concepte, classes i efectes. 2. Interrupcions periòdiques: classes i règim jurídic A) Descans diari. B) Descans setmanal. C) Descans anual: les vacances. D) Festes laborals retribuïdes i no recuperables.- 3. Interrupcions no periòdiques: permisos. A) Concepte i règim jurídic. B) Manifestacions concretes. C) Formalitats per a beneficiar-se'n. D) Efectes jurídics i econòmics.

Lliçó 22: La retribució del treball

1. La retribució del treball. El salari: a) concepte; b) classes, c) composició del salari: salari base i els seus complements; d) salari mínim i millorats voluntàriament.- 2. Compensació i absorció.- 3. Lloc, temps i forma del pagament del salari.- 4. Percepcions no salarials.- 5. Protecció legal del salari: a) mora; b) crèdit privilegiat; c) inembargabilitat total o parcial;

d) el Fons de Garantia Salarial.

F. VICISSITUDS DEL CONTRACTE DE TREBALL

Lliçó 23: Modificació del contracte de treball

1. Modificacions del contracte de treball: a) concepte i fonaments; b) classes; c) efectes jurídics i econòmics.- 2. Modificacions per voluntat de l'empresari. Ius variandi: a) concepte i fonament; b) manifestacions: mobilitat funcional, mobilitat geogràfica i modificacions substancials de les condicions de treball; c) efectes jurídics i econòmics.- 3. La substitució de l'empresari. El principi de subrogació.- 4. Cessió il.legal dels treballadors i subcontractació. Responsabilitats.

Lliçó 24: Suspensió del contracte de treball

1. Suspensió del contracte de treball. A) Concepte i significat. B) Naturalesa jurídica. C) Règim jurídic. D) Causes: enumeració i classificació.- 2. Causes de suspensió dependents de la voluntat de les parts.- 3. Causes independents de la voluntat de les parts.- 4. Excedències voluntàries i excedències forçoses.- 5. Suspensió del contracte de treball per reconversió industrial. Els fons de promoció de l'ocupació.

Lliçó 25: Extinció del contracte de treball (1)

1. Extinció del contracte de treball: a) concepte; b) causes.- 2. Causes d'extinció dependents de la voluntat de les parts.- 3. Causes d'extinció independents de la voluntat de les parts.- 4. Els expedients de regulació de l'ocupació: a) extinció per força major; b) extinció per causes tecnològiques; c) extinció per causes econòmiques.

Lliçó 26: Extinció del contracte de treball (2)

1. L'extinció per causes objectives. A) Concepte i fonament. B) Causes. C) Forma i formalitats. D) Impugnació de l'extinció: forma, lloc i temps. E) Qualificació judicial de l'extinció. F) Efectes jurídics i econòmics.- 2. La reconversió. A) Reconversió i reindustrialització. B) El pla de reconversió. C) Mesures laborals contingudes al pla de reconversió. D) Efectes extintius de la reconversió. E) Fons Promoció Ocupació i Fons Nacional de Protecció del Treball.

Lliçó 27: Extinció del contracte de treball (3)

1. L'acomiadament disciplinari: a) concepte; b) causes; c) forma de l'acomiadament; d) Qualificació judicial de l'acomiadament i efectes jurídics i econòmics: I) Acomiadament procedent; II) Acomiadament improcedent; III) Acomiadament nul; IV) Acomiadament radicalment nul.- 2. Prescripció i caducitat d'accions derivades del contracte de treball.

G. CONTRACTES DE TREBALL ESPECIALS

Lliçó 28

1. Fonamentació d'una normativa especial.- 2. Contracte de treball del personal d'alta direcció.- 3. Contracte de treball del personal al servei de la llar.- 4. Contracte de treball dels esportistes professionals.- 5. Contracte de treball dels artistes en espectacles públics.- 6. Contracte de treball dels que intervenen en operacions mercantils.- 7. Relació especial de deficientes.

III. EL DRET SINDICAL

A. LES ORGANITZACIONS PROFESSIONALS

Lliçó 29: El sindicat i la llibertat sindical

1. L'autonomia col·lectiva laboral. Facultat normativa de les organitzacions socio-professionals.- 2. El sindicat: a) concepte; b) objecte; c) classes; d) evolució històrica.- 3. Concepte de llibertat sindical: a) definició positiva i negativa; b) aspectes individuals i col·lectius; c) determinació dels subjectes titulars en la llibertat sindical.- 4. Associacionisme empresarial.- 5. Règim jurídic sindical vigent. Llei orgànica 11/1985 del 2 d'agost.

Lliçó 31

1. Realitat sindical
històrica: mecànica
problemes actuals.
Principis de la llei

B. PARTICIPACIO I ACCIO DELS TREBALLADORS EN L'EMPRESA

Lliçó 30

1. La participació laboral: a) concepte; b) classe; c) fonament.-
2. Ambit de participació i acció: l'empresa i el centre de treball.-
3. Organització i acció sindical a l'empresa: seccions i delegats sindicals.-
4. Representació unitària dels treballadors: comitès i delegats de personal: a) funcions; b) garanties; c) elecció i revocació.-
5. El dret de reunió a l'empresa: l'assemblea.

C. ELS CONFLICTES COL.LECTIUS

Lliçó 31: Els conflictes col.lectius (1)

1. El conflicte de treball: a) concepte; b) classes; c) transcendència del conflicte col.lectiu.-
2. Procediments de solució dels conflictes col.lectius: a) conciliació; b) mediació; c) arbitratge; d) negociació col.lectiva; e) intervenció jurisdiccional; intervenció administrativa.

Lliçó 32: Els conflictes col.lectius (2)

1. La vaga: a) concepte; b) tipologia: subjectes, motivació i comportament vaguístic.-
2. Evolució normativa de la vaga a Espanya.-
3. Regulació del dret de vaga: a) titularitat; b) contingut; c) procediment; d) modalitats; e) efectes jurídics i econòmics; f) manteniment dels serveis mínims.-
4. El locaut: a) concepte; b) classes; c) règim jurídic.

IV. EL DRET DE LA SEGURETAT SOCIAL

A. CONCEPTE I ESTRUCTURA

Lliçó 33

1. Necessitats socials i tècniques de protecció.-
2. Evolució històrica: mecanismes remots i propers.-
3. Tendències i problemes actuals.-
4. Concepte de Dret de la Seguretat Social.-
5. Principis de la Seguretat Social.

Lliçó 34

1. La Seguretat Social a la Constitució de 1.978 i la seva posterior evolució. Referència especial a la Llei 26/1985 del 31 de Juliol.- 2. Estructura actual del sistema de la Seguretat Social: règim general i règims especials.- 3. Potestats de les Comunitats Autònomes pel que fa a Seguretat Social.

B. REGIM GENERAL DE LA SEGURETAT SOCIAL

Lliçó 35: Relació jurídica i acció protectora de la Seguretat Social

1. El camp d'aplicació del Règim General: àmbit subjectiu. Inclusions i exclusions.- 2. Inscripció d'empreses.- 3. Afiliació, altes i baixes de treballadors.- 4. L'acció protectora del sistema: a) situacions de necessitat protegides; b) riscos o fets causants; c) prestacions: concepte, naturalesa i classes.- 5. Responsabilitat de l'empresari.

Lliçó 36: Finançament i gestió de la Seguretat Social

1. Finançament de la Seguretat Social: a) nocions generals; b) fonts de finançament.- 2. Cotització: a) subjectes obligats i responsables; b) bases, tipus i quotes; c) sistema de recaptació.- 3. Altres fonts de finançament: aportacions estatals i recursos patrimonials de la Seguretat Social.- 4. Responsabilitat de l'empresari per incompliment en la liquidació (referència especial a l'ingrés de la quota obrera).- 5. La gestió de la Seguretat Social: a) entitats gestores; b) entitats col.laboradores; c) serveis comuns..

Lliçó 37: Contingències protegides i prestacions (1)

1. Serveis socials i assistència social.- 2. Assistència sanitària: a) contingència protegida; b) Beneficiaris; c) règim jurídic; d) prestacions: mèdiques, farmacèutiques i hospitalàries.- 3. Incapacitat laboral transitòria: a) concepte; b) fets causants. Subjectes beneficiaris; c) prestacions; d) dinàmica de la situació protegida.- 4. Invalidesa provisional: a) concepte i durada; b) prestacions.- 5. Invalidesa permanent: a) concepte; b) graus; c) beneficiaris: requisits; d) prestacions; e) revisió de la situació.- 6. Lesions permanents no invalidades.

Lliçó 38: Contingències protegides i prestacions (2)

1. Vellesa i jubilació: a) contingència protegida; b) requisits i prestacions; c) jubilació anticipada; d) els fons de pensions.-
2. Mort i supervivència: a) contingències protegides; b) prestacions.-
3. Protecció a la família: a) contingències protegides; b) prestacions.-
4. L'atur: a) concepte; b) subjectes beneficiaris: requisits; c) prestacions econòmiques bàsiques i complementàries; d) estructura dinàmica: naixement, suspensió, durada i extinció.

C. REGIMS ESPECIALS

Lliçó 39

1. Consideració general sobre els règims especials.-
2. Règim de treballadors autònoms.-
3. Règim especial agrari.-
4. Règim dels treballadors de la llar.-
5. Altres règims especials.

V. INTERVENCIO ADMINISTRATIVA I JURISDICCIONAL DE L'ESTAT EN LES RELACIONS DE TREBALL I SEURETAT SOCIAL

A. INTERVENCIO ADMINISTRATIVA DE L'ESTAT

Lliçó 40

1. Intervenció de l'Administració en matèria laboral.-
2. Intervenció administrativa i executiva: a) administració central; b) administració perifèrica; c) administració institucional.-
3. Actuació administrativa de vigilància i inspecció. La inspecció de Treball: a) funcions; b) visites; c) actes; d) expedients; e) sancions; f) recursos i ejecció.-
4. Administració laboral de la Comunitat Autònoma catalana i les seves competències en matèria laboral.

B. INTERVENCIO JURISDICCIONAL DE L'ESTAT

Lliçó 41: Jurisdicció i procés laboral (1)

1. Jurisdicció del treball: a) concepte; b) òrgans; c) regles de competència.-
2. Principis informadors del procés laboral.-
3.

Actes previs.- Mesures precautòries.- 5. Procés ordinari: a) demanda; b) conciliació judicial; c) judici; d) sentència.

Lliçó 42: Jurisdicció i procés laboral (2)

1. Processos especials: a) per acomiadaments i sancions; b) per vacances; c) per eleccions sindicals; d) en conflictes col·lectius; e) sobre Seguretat Social; f) altres processos especials.- 2. Impugnació de la sentència: recursos.- 3. Execució de la sentència.- 4. Execució de l'acta de conciliació: a) conciliació judicial; b) conciliació davant el C.M.A.C.

VI. LA CRISI ECONOMICA I LA SEVA INFLUENCIA EN LES RELACIONS DE TREBALL I DE SEURETAT SOCIAL

Lliçó 43

1. La crisi de la civilització i les seves conseqüències en el món del treball: a) la revolució tecnològica; b) l'increment de la productivitat; c) atur estructural; d) noves professions i noves categories professionals. Increment del sector terciari; e) economia submergida i descentralització de processos productius. L'exemple de Sabadell; f) el moviment obrer.- 2. El procés de destrucció de l'ocupació: a) destrucció individual i col·lectiva de llocs de treball; b) racionalització i sistematització dels processos de destrucció d'ocupació: la reconversió industrial.

Lliçó 44

1. L'Administració i les mesures de foment o distribució d'ocupació: a) la revisió del principi d'estabilitat en l'ocupació; b) la contractació temporal; c) ocupació preferencial; d) incentius fiscals i bonificacions i reduccions de la quota empresarial de la Seguretat Social; e) iniciatives locals per a la creació d'ocupació; f) foment de l'autocontractació dels treballadors; g) formació professional.- 2. Tendències actuals en les relacions de treball i de la Seguretat Social: a) neoliberalisme ideològic i les seves conseqüències; b) flexibilitat dels límits a la mobilitat de la mà d'obra; c) reducció de salaris i increment de l'aportació de l'Estat en el finançament de la Seguretat Social; e) reforma de la Seguretat Social: I. Problemàtica General; II. Seguretat Social complementària; III. Fons de pensions.